

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

Asia: U 24/2018 vp (katettujen joukkolainojen lainsäädäntökehys)

Finanssiala ry:n kommentteja katettujen joukkolainojen lainsäädäntökehuksesta

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta kommentoida Valtioneuvoston U-kirjelmää koskien katettuja joukkolainoja ja esittää kunnioittavasti seuraavaa:

- Suomessa on hyvin toimivat ja kustannustehokkaat katettujen joukkolainojen markkinat.
- Suomessa myös pienet pankit ovat liikkeeseenlaskijoita. Nykytilannetta ei tule vaarantaa ylimääräisillä kustannuksilla.
- Suomessa on euroalueen halvimmat asuntolainat – osittain pankkien edullisen varainhankinnan ansiosta.

1 Markkinat Suomessa

Katetut joukkovelkakirjalainat ovat tärkeä varainhankinnan väline suomalaisille luottolaitoksille. Katettujen joukkolainojen osuus suhteessa suomalaisten asuntolainakantaan on noin 36 %. Kustannustehokas varainhankinta mahdollistaa osaltaan suomalaisten edulliset asuntolainat: suomalaisten kotitalouksien maksamat asuntolainojen korot ovat euroalueen matalimmat¹.

Katetut joukkolainat toimivat myös finanssikriisin aikana edullisena ja turvallisena varainhankinnan muotona, mikä mahdollisti pankkien luotonannon häiriöttömän jatkumisen myös laskusuhdanteessa. Näistä syistä on tärkeää, ettei nykyisin hyvin toimiville markkinoille aiheuteta häiriöitä eikä liikkeeseenlaskijoille ylimääräisiä kustannuksia.

Suomessa myös pienet pankit ovat liikkeeseenlaskijoita. Pienille toimijoille kustannusten kohtuullisuus on erittäin tärkeää, koska liikkeeseenlaskuja voi olla vain muutamia jolloin skaalaetujen hyödyntäminen on vaikeampaa. Tästä syystä kansallisen lainsäädännön kustannustehokkuus korostuu erityisesti Suomen markkinoilla.

Lisäksi on tärkeää, että Suomen kansallinen markkina on kilpailukykyinen muiden EU-maiden kanssa.

Noin puolet Suomessa liikkeeseen lasketuista katetuista joukkovelkakirjoista sisältää mahdollisuuden eräpäivän pidentämiseen, eli ovat ns. soft bullet -tyyppisiä². Tämän vuoksi on tärkeää, että direktiivin artikla 17 muotoillaan kansalliseen lainsäädäntöön niin, ettei se vaaranna kyseisen ominaisuuden käyttöä jälleerahoitusriskin pienentämisen ja likviditeetin hallinnan välineenä. Katetun joukkolainan ehdoissa soft bullet -rakenne tyypillisesti aktivoituu automaattisesti, jos kiinnitysluottopankki ei pysty maksamaan erääntyntä

¹ Lähde: EKP korkotilastot

² Lähde: EMF-ECBC transparency templates

katettua joukkolainaa sen eräpäivänä tai kolmena sen jälkeisenä pankkipäivänä. Soft bullet -rakenteen tarkoitus on estää liikkeeseenlaskijan selvitystila, mikäli se on sijoittajien edun mukaista.

Soft bullet -rakenteiden käytön suosio on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Rakenteen on luottoluokituslaitosten arvioiden mukaan liikkeeseenlaskun luokitusta parantava, koska se pienentää riskejä. Sijoittajat ovat suhtautuneet eräpäivän pidentämismahdollisuuteen hyvin ja monille sijoittajille reititys on ensiarvoisen tärkeä, johtuen muusta lainsäädännöstä. Yleensä maturiteetin pidentämismahdollisuus on 12 kuukautta. Tämä on myös Suomessa tyypillisesti käytetty malli. Tämä eroaa ns. *conditional pass through* (CPT) -mallista, jossa maturiteetin pidentämismahdollisuus on laajempi.

2 Direktiiviehdotukseen sisältyvät ongelmakohdat

2.1 Artikla 16, likviditeettipuskuri

Suurin huolenaiheemme liittyy direktiiviehdotuksen artiklaan 16. Artiklan 16 sisältämät katepoolin ylimääräiset 180 päivän likviditeettivaatimukset olisivat tiukennus Suomen nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna ja nostaisivat kustannuksia **erittäin merkittävästi**.

Ensinnäkin on hyvä huomioida, että EBA:n raportin³ mukaan kymmenessä EU-jäsenmaassa ei tällä hetkellä ole vaatimusta erillisestä likviditeettipuskurista vakuuspoolille kansallisessa lainsäädännössä. Useissa näissä jäsenmaissa on kuitenkin suuret ja hyvin toimivat katettujen joukkolainojen markkinat. Tämä tarkoittaa sitä, että likviditeettiriskin hallintaan on muitakin, usein kustannustehokkaampia, keinoja kuin ylimääräinen likviditeettipuskuri.

Esimerkiksi Suomen Kiinnitysluottopankkilain pykälässä 17 edellytetään, että katettujen joukkolainojen jäljellä oleva keskimääräinen laina-aika ei ole pitempi kuin vakuuspoolissa olevien lainojen jäljellä oleva keskimääräinen laina-aika. Liikkeeseenlaskijan on lisäksi huolehdittava siitä, että vakuuksien kokonaismäärään laskettavista varoista minkä tahansa 12 peräkkäisen kalenterikuukauden jakson aikana kertyvien korkojen yhteenlaskettu määrä riittää kattamaan samana aikana katettujen joukkolainojen haltijoille maksettavien korkojen ja johdannaissopimusten vastapuolille maksettavien maksujen yhteenlasketun määrän. Tämä koskee myös katettujen joukkolainojen ja niiden vakuutena olevien varojen suojaamiseksi tehtyjä johdannaissopimuksia.

Useissa muissa maissa on myös samantyyppisiä kassavirtojen, maturiteetin tai valuuttojen matching -ehtoja, joiden avulla pienennetään jälleenrahoitus- ja likviditeettiriskiä.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että liikkeeseenlaskijat ovat jo luottolaitosten maksuvalmiussääntelyn piirissä ja täyttävät tiukat, stressitilanteeseen mitoitettut,

³ Lähde: EBA,

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1699643/EBA+Report+on+Covered+Bonds+%28EBA-Op-2016-23%29.pdf>

likviditeettipuskurivaatimukset (LCR). LCR-vaateen puitteissa liikkeeseenlaskija joutuu jo varautumaan tuleviin varojen ulosvirtauksiin (velkakirjojen erääntymisiin).

Myös pankkien pysyvän varainhankinnan vaatimuksia (NSFR) ollaan parhaillaan viimeistelemässä osana CRR2 -pakettia. On tärkeää varmistaa, etteivät katepoolin likviditeettipuskurivaatimukset ole päällekkäisiä NSFR-vaatimusten kanssa.

Ensisijaisesti katsomme, että artiklan 16 mukaista likviditeettipuskuria **ei tulisi** implementoida kansalliseen lainsäädäntöön yllä mainituista syistä, vaan likviditeettiriskiä voidaan hallita kustannustehokkaimmilla tavoilla.

Likviditeettipuskurilla ja maturiteetin pidentämismahdollisuudella on sama tavoite: turvata sijoittajan kassavirtojen häiriötön jatkuminen liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyystilanteessa. Katsommekin, että ns. soft bullet -rakenne voisi korvata artiklan 16 likviditeettipuskurivaatimuksen.

2.2 Artikla 11, johdannaiset

Mielestämme komission direktiiviehdotuksen artiklan 11 tekstin voi tulkita kahdella tavalla. Joko niin, että kohdan 2(b) rajoitus viittaa pelkästään siihen, että johdannaisia saa käyttää vain suojaustarkoituksiin. Toisaalta sen voi tulkita niin, että johdannaisten määrälle halutaan euromääräinen raja. **Vastustamme euromääräistä rajoitetta, koska se voi vaikeuttaa suojaamista.**

Nykyisen Kiinnitysluottopankkilain pykälä 18 on mielestämme selkeä ja riittävä: *Kiinnitysluottopankkitoiminnassa saa tehdä johdannaissopimuksia **vain riskien suojaamiseksi.***

2.3 Artikla 10, composition of the cover pool

Suomessa Kiinnitysluottopankkilaki sallii sekä asuin- että liikekiinteistöt samaan vakuuspooliin. Näille on asetettu pykälässä 16 eritasoiset LTV-vaatimukset (70% ja 60%), jotka mielestämme riittävän hyvin kuvaavat saamisten erilaisia riskiprofiileita. Lisäksi liikekiinteistölainojen osuudelle vakuuspoolissa on asetettu yläraja (10%). Sijoittajat ymmärtävät hyvin erilaisia vakuuspooleja ja joillekin sijoittajille vakuuspooliin hajautus on positiivinen asia.

Haluamme varmistaa, että nykyisen kaltainen hajautettu pooli on mahdollinen jatkossakin.

3 Asetusehdotukseen (CRR art 129) kommentit

Komission ehdotuksessa muutetaan pankkien vakavaraisuusasetuksen (CRR) artiklaa 129 kattamaan niin sanotut ylivakuusvaatimukset. Vaatimus olisi 2 % tai tietyissä tapauksissa 5 %. Nykyinen lainsäädäntö asettaa Suomessa 2 %:n ylivakuusvaatimuksen vakuuspoolille. Käytännössä luottoluokituslaitokset useimmiten edellyttävät kuitenkin tätä korkeampia tasoja tietyn luottoluokituksen saamiseksi. Katsomme, että nykyinen 2% vaatimus on kaikkien osapuolien

kannalta toimiva, eikä sitä ole välttämätöntä tiukentaa. Markkinaosapuolet voivat tapauskohtaisesti määrittää, minkä suuruinen ylivakuus liikkeeseenlaskulle tarvitaan, noudattaen tietysti lainsäädännön minimitasoa.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila